

Briuselis, 2025 m. lapkričio 21 d.
(OR. en)

15802/25

COMER 168
POLCOM 352
UD 283
COHOM 175

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2025 m. lapkričio 21 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2025) 704 final
Dalykas:	KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI dėl 2024 m. eksporto leidimų pagal Reglamentą dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2025) 704 final.

Pridedama: COM(2025) 704 final

Briuselis, 2025 11 21
COM(2025) 704 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**dėl 2024 m. eksporto leidimų pagal Reglamentą dėl prekybos tam tikromis prekėmis,
kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam
žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui**

1. Įžanga

Reglamento (ES) 2019/125 dėl prekybos tam tikromis prekėmis, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti, kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui¹ (toliau – Reglamentas), tikslas – ES nepriklausančiose šalyse užkirsti kelią mirties bausmės vykdymui, taip pat kankinimui ir kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui ir baudimui. Jame išskiriamos:

- prekės, kurios yra iš esmės smurtinio pobūdžio ir kuriomis visiškai neturėtų būti prekiaujama (II priedas), ir
- prekės, kurios gali būti naudojamos teisėtais tikslais, kaip, pvz., teisėsaugai skirta įranga (III priedas) ir terapiniais tikslais naudojamos prekės (IV priedas).

Prekybai III ir IV prieduose išvardytomis prekėmis taikomi tam tikri apribojimai, be kita ko, reikalavimas kreiptis į valstybės narės kompetentingą instituciją dėl leidimo eksportuoti tokias prekes.

Reglamento 26 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad valstybės narės turi parengti viešą metinę veiklos ataskaitą, kurioje būtų pateikiama informacija apie gautų paraiškų skaičių, su šiomis paraiškomis susijusias prekes bei šalis, ir informacija apie sprendimus, kuriuos jos yra priėmusios dėl tų paraiškų. Pagal 26 straipsnio 4 dalį Komisija privalo parengti metinę ataskaitą, kuri apimtų valstybių narių paskelbtas metines veiklos ataskaitas. Ji privalo ataskaitą paskelbti viešai.

Šioje Komisijos ataskaitoje pateikiama informacija apie valstybių narių 2024 m.² vykdytą veiklą, susijusią su leidimais eksportuoti prekes, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui arba mirties bausmei vykdyti.

Visos valstybės narės pateikė ataskaitas ir jose nurodė pagal Reglamento 11 straipsnio 1 dalį ir 16 straipsnio 1 dalį išduotų ir neišduotų eksporto leidimų skaičių ir atitinkamas prekes bei paskirties šalis. Kai kurių valstybių narių kompetentingos institucijos ataskaitose taip pat nurodė prekių, kurias leista eksportuoti, skaičių arba kiekį ir galutinio naudotojo, kuriam tos prekės buvo tiekiamos, kategoriją.

Pagal Reglamentą (ES) 2019/125 reikalaujami leidimai

Pagal Reglamento 11 straipsnio 1 dalį ir 16 straipsnio 1 dalį reikalaujama gauti leidimą eksportuoti³ atitinkamai III ir IV prieduose nurodytas prekes.

III priede nurodytos tam tikros prekės, kurios galėtų būti naudojamos kankinimui ar kitokiam žiauriam, nežmoniškam ar žeminančiam elgesiui arba baudimui. III priede nurodytos prekės suskirstytos į šias kategorijas: prekės, skirtos žmonėms suvaržyti (surakinti); ginklai ir įtaisai, skirti riaušėms malšinti

¹ OL L 30, 2019 1 31, p. 1.

² Šioje ataskaitoje nepateikiama informacijos apie eksportuotojų naudojamą Sąjungos bendruoju eksporto leidimu pagal Reglamento V priedą eksportuojant IV priede nurodytas prekes.

³ Pagal Reglamento 2 straipsnio d dalyje pateiktą apibrėžtį eksportas – prekių išvežimas iš Sąjungos muitų teritorijos, įskaitant prekes, kurioms būtina užpildyti muitinės deklaraciją, ir prekes, kurios buvo saugomos laisvojoje zonoje, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 952/2013.

arba savigynai; ginklai ir įranga laikiną neveiknumą sukeliančioms ar dirginančioms medžiagoms skleisti, naudojami riaušėms malšinti arba savigynai, ir tam tikros susijusios medžiagos.

IV priede nurodytos tam tikros cheminės medžiagos, kurios galėtų būti naudojamos mirties bausmei vykdyti įšvirkščiant mirtiną dozę.

Išskyrus atvejus, kai eksportuojant IV priede nurodytas prekes naudojamosi V priede nustatytu Sąjungos bendroju eksporto leidimu, iš Reglamento I priede nurodytų atitinkamos valstybės narės kompetentingų institucijų reikia gauti eksporto leidimą.

Paprastai į Sąjungos bendrajame eksporto leidime nurodytas paskirties šalis prekes galima eksportuoti be valstybės narės išduodamo atskirojo ar visuotinio leidimo. ES nepriklausančios šalys iki šiol į V priedą būdavo įtraukiamos, jeigu ratifikavo atitinkamą tarptautinį susitarimą ir taip įsipareigojo panaikinti mirties bausmę dėl visų nusikaltimų. Šalys, kurios nėra Europos Tarybos narės, turi būti be išlygų ratifikavusios Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto (TPPTP) antrąjį fakultatyvinį protokolą.

Tačiau jeigu yra pagrįstų įtarimų, kad eksportuotojas nesugebės laikytis šio leidimo sąlygų arba eksporto kontrolės teisės aktų, kompetentinga institucija gali eksportuotojui uždrausti naudotis Sąjungos bendroju eksporto leidimu.

Reglamento 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad valstybės narės išduodamas eksporto leidimas gali būti atskirasis (leidimas eksportuoti prekes vienam galutiniam naudotojui ar gavėjui ES nepriklausančioje šalyje) arba visuotinis (leidimas eksportuoti prekes vienam arba keliems nurodytiems galutiniams naudotojams ar platintojams vienoje arba keliuose nurodytose ES nepriklausančiose šalyse)⁴.

Reglamento 3, 4 ir 5 straipsniais atitinkamai draudžiamas II priede nurodytų prekių eksportas, importas ir tranzitas. Kompetentingos institucijos gali leisti nesilaikyti šio draudimo, bet tik įrodžius, kad atitinkamos prekės, atsižvelgiant į jų istorinę svarbą, bus naudojamos tik viešai eksponuoti muziejuje (ES nepriklausančioje šalyje arba, laikantis 4 straipsnio, valstybėje narėje).

2. Išduoti ir neišduoti leidimai

2024 m. iš viso pranešta apie 248 leidimus; kad išdavė leidimus, pranešė 7 valstybės narės. Kitos valstybės narės informavo Komisiją, kad paraiškų išduoti leidimą pagal Reglamentą negavo. Tai rodo jų ribotą veiklą šioje srityje. Kaip ir ankstesnėse ataskaitose, duomenys nesuteikia kritinės masės, kuria remiantis būtų galima daryti pagrįstas išvadas.

⁴ Sąvoka „atskirasis leidimas“ išsamiai apibrėžiama 2 straipsnio p punkte. Sąvoka „visuotinis leidimas“ išsamiai apibrėžiama 2 straipsnio q punkte.

Kadangi į Reglamento 2 straipsnyje pateiktas atskirojo ir visuotinio leidimų apibrėžtis kiekybinis komponentas neįtrauktas, nurodytas išduotų leidimų skaičius nesuteikia informacijos apie su šiais leidimais susijusių prekių skaičių ar kiekį. Be to, teikdamos informaciją Komisijai, valstybės narės paprastai neskirsto leidimų į atskiruosius ir visuotinius.

Valstybės narės pranešė, kad 2024 m. jos atmetė 2 paraiškas dėl eksporto leidimų. Atsisakymo išduoti leidimą atvejai, apie kuriuos pranešta, buvo susiję su III priede nurodytomis prekėmis, kurių kodas – 3.1⁵ ir kurios buvo skirtos eksportuoti į Čilę, taip pat su IV priede nurodytomis prekėmis, kurių kodas – 1.1 d)⁶ ir kurios buvo skirtos eksportuoti į Izraelį.

Reglamento 3, 4 ir 5 straipsniais atitinkamai draudžiamas II priede nurodytų prekių eksportas, importas ir tranzitas. Pagal Reglamentą nacionalinės kompetentingos institucijos gali leisti nesilaikyti šio draudimo, bet tik įrodžius, kad atitinkamos prekės, atsižvelgiant į jų istorinę reikšmę, bus naudojamos tik viešai eksponuoti muziejuje (ES nepriklausančioje šalyje arba, laikantis 4 straipsnio, valstybėje narėje). Kompetentingos institucijos pranešė, kad 2024 m. tokių leidimų nesilaikyti draudimo nesuteikė.

Šios ataskaitos 1 priede pateikta 2017–2024 m. valstybių narių išduotų eksporto leidimų ir leidimų, kuriuos atsisakyta išduoti, apie kuriuos pranešta, skaičiaus apžvalga.

Šios ataskaitos 2 priede pateikiama informacija apie valstybių narių išduotų III priede nurodytų prekių eksporto leidimų, apie kuriuos pranešta, skaičių.

Šios ataskaitos 3 priede pateikiama informacija apie III priede nurodytų prekių, kurias leista eksportuoti ir kurias atsisakyta leisti eksportuoti, paskirties šalis, apie kurias pranešta.

Šios ataskaitos 4 priede apibendrinama Komisijai pateikta informacija apie III priede nurodytų prekių, kurias leista eksportuoti, galutinį naudojimą, apie kurį pranešta.

Šios ataskaitos 5 priede pateikiama išsami III priede nurodytų prekių, kurias leista eksportuoti 2024 m., apžvalga.

Šios ataskaitos 6 priede pateikiama informacija apie valstybių narių išduotų IV priede nurodytų prekių eksporto leidimų, apie kuriuos pranešta, skaičių.

Šios ataskaitos 7 priede pateikiama informacija apie IV priede nurodytų prekių, kurias leista eksportuoti, paskirties šalis, apie kurias pranešta.

Šios ataskaitos 8 priede apibendrinama Komisijai pateikta informacija apie IV priede išvardytų prekių, kurias leista eksportuoti, galutinį naudojimą, apie kurį pranešta.

Šios ataskaitos 9 priede pateikiama išsami IV priede nurodytų prekių, kurias leista eksportuoti 2024 m., apžvalga.

⁵ Nešiojamieji ginklai ir įranga, kuriais paskleidžiama laikiną neveiksnumą sukelianti ar dirginanti cheminė medžiaga.

⁶ Pentobarbitalio natrio druska (CAS 57-33-0).